

Majandus- ja tööstusministri määruse „Turismisektori tarkvarade liitumis- ja liidestamistoetuse taotlemise ja kasutamise tingimused ja kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Eelnõu väljatöötamise strateegiline alus

Toetusega viiakse ellu „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027“ (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi 1 „Nutikam Eesti” meetme 21.1.2.2 „Digiriik” (edaspidi *meede*) sekkumise 21.1.2.21 „Digilahenduste ja uuenduste väljatöötamine ja kasutuselevõtt erasektoris” alategevuse „Turismisektori tarkvarade liitumis- ja liidestamistoetus” eesmärgi.

Määrusega „Turismisektori tarkvarade liitumis- ja liidestamistoetuse taotlemise ja kasutamise tingimused ja kord” (edaspidi *määrus*) panustatakse riigi eelarvestrateegia 2023–2026 tulemusvaldkonna „Infoühiskond” ja riigieelarve seaduse § 20 lõike 4 alusel kinnitatud „Digiühiskonna programmi 2022–2025”¹ meetme „Digiriik” tegevuste „Digiriigi arenguhüpped” ja „Digiriigi alusbaasi kindlustamine” tulemuste saavutamisse. Selle meetme üks eesmärk on võimestada digiriigi lahendusi ja võimalusi erasektori vahendusel.

Et turismisektor saaks kasutusele võtta Eesti digiriigi lahendusi ja seeläbi uut väärtust luua, on vaja suurendada sektori digitaliseeritust. Sel eesmärgil toetatakse määrusega turismiteenuse pakkujaid tarkvarade kasutuselevõtul ning kasutusele võetavate ja juba kasutusel olevate tarkvarade omavahelisel liidestamisel. Nende tegevuste tulemusena suureneb muu hulgas turismiteenuse pakkujate võimekus digiriigi lahendusi kasutada ja seeläbi uut väärtust luua.

1.2. Eelnõu õiguslik alus

Määrus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitikate rakendamise seaduse² (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 10 lõike 2 alusel.

Määrusega sätestatakse toetuse andmise tingimused ja menetlusnormid ning toetuse taotleja ja toetuse saaja õigused ja kohustused ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse (edaspidi *rakendusüksus*) õigused ning kohustused.

1.3. Eelnõu eelarve ja ettevalmistajad

Meetme Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest eraldatav eelarve on 2 000 000 eurot, millele lisandub toetuse saajate omafinantseering. Riiklikku kaasfinantseeringut meetme elluviimiseks pole ette nähtud.

Toetust on kavas anda üle Eesti. Tegevusi rahastatakse pidevalt kuni eelarveraha ammendumise või toetuse taotlemise perioodi lõppemiseni.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi *rakendusasutus*) ettevõtluse osakonna turisminõunik Ede Teinbas (ede.teinbas@mkm.ee, 715 3407), rakendusüksuse turismiosakonna projektijuht Ave Pill (ave.pill@eas.ee, 5850 8793)

¹ [Digiühiskonna programm 2022–2025](#)

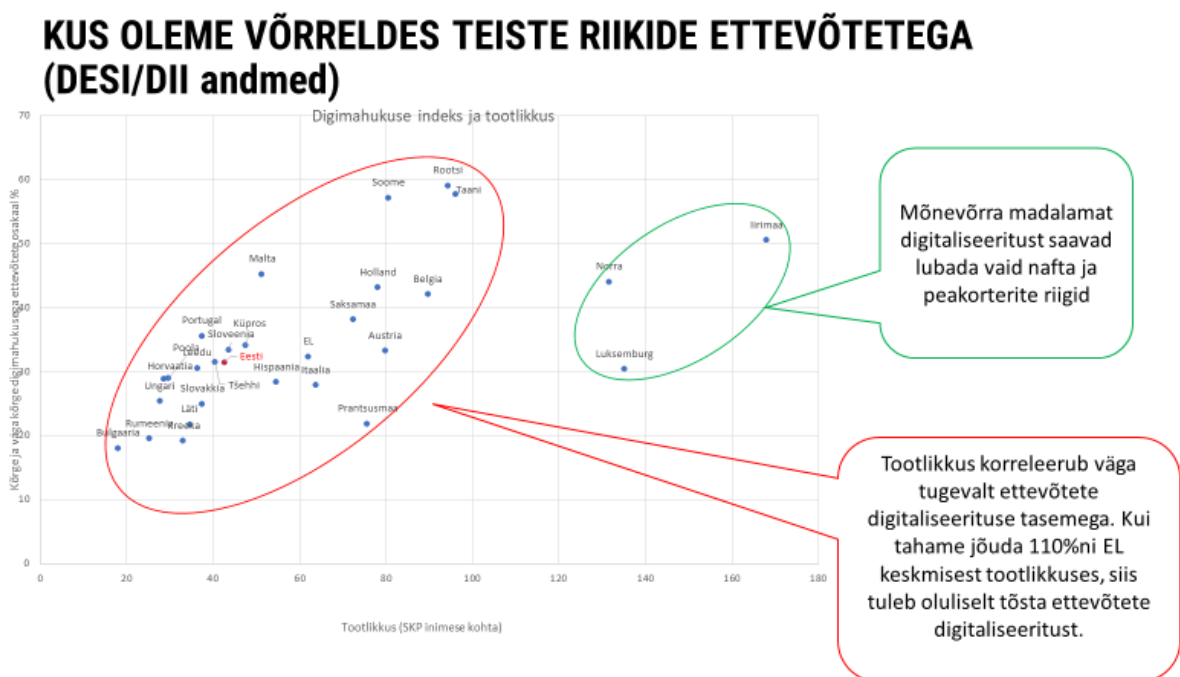
² [RT I, 30.06.2023, 55](#)

ja toetuste osakonna valdkonnajuht Riin Roosalu (riin.roosalu@eas.ee, 514 0587). Õiguslikke ettepanekuid tegi eelnõule rakendusasutuse strateegiaosakonna välisvahendite õiguse nõunik Cyrsten Rohumaa (cyrsten.rohumaa@mkm.ee, 631 3609). Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegi õigusosakonna õigusnõunik Gerly Lootus (gerly.lootus@mkm.ee, 639 7652). Eelnõu ja seletuskirja on keeleteoimetanud Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Merike Koppel (merike.koppel@just.ee).

1.4. Eelnõu sisukokkuvõte

Eelnõu on suunatud ühtaegu nii digitaliseerimise tulemusel tekkiva ärilise efektiivsuse ja lisandväärtuse suurenemisele kui ka digiriigi lahenduste kasutamiseks vajalike eelduste loomisele.

Lisandväärtus on otseselt seotud teenuse väärtusahela digitaliseerituse tasemega. Perioodil 2014–2019 **suurenes Euroopa Liidu riikides ettevõtjate lisandväärtus** (korrelatsioon 0,98%)³. Eelnõuga luuakse alus targa teenusmajanduse lahenduste kasutuselevõtuks. Teenusepakkujate digitaliseerituse suurenemisega kaasneb Eesti turismi rahvusvahelise konkurentsivõime kasv.

Joonis 1. Ettevõtete digitaliseeritus eri riikide võrdluses DESI⁴ järgi

Allikas: Eurostat

ELi ettevõtete digitaliseeritust mõõdetakse digitaalmajanduse ja -ühiskonna indeksi (DESI⁴) alamkategoriana. 2022. a andmete alusel on Eesti ettevõtted digitaliseerituselt ELi

³ Chenic Alina Ștefania *et.al.* The Impact of Digitalization on Macroeconomic Indicators in the New Industrial Age. – Electronics. 2023 Mar 29; 12(7):1612. DOI:[10.3390/electronics12071612](https://doi.org/10.3390/electronics12071612)

⁴ Digitaalmajanduse ja -ühiskonna indeks (ingl *Digital Economy and Society Index*, DESI) on liitindeks, millega mõõdetakse ELi liikmesriikide edusamme digitaalmajanduse ja -ühiskonna suunas liikumisel. Indeks jälgib ELi liikmesriikide digitaalse konkurentsivõime arengut sellistes valdkondades nagu inimkapital, lairibaühendus, digitehnoloogia integreerimine ettevõtetes ning digitaalsed avalikud teenused. Alates 2023. aastast ja kooskõlas 2030. aasta digikümneni poliitikaprogrammiga on DESI nüüd lõimitud [digikümneni aruandesse](#) ja seda kasutatakse digieesmärkide saavutamisel tehtud edusammude jälgimiseks. Vt <https://digital->

27 liikmesriigi võrdluses 15. kohal, olles ELis aasta võrdluses langenud kuus kohta (vrdl: aastal 2021 olid Eesti ettevõtted oma digitaliseerituse taseme poolest ELis 9. kohal)⁵. Samas on Eesti riigi avalikud teenused DESI alusel Euroopa parimad ja Eesti paikneb avalike teenuste digitaliseerimise arvestuses ELis esikohal.

2021. aastal turismiettevõtjate seas tehtud küsitluse tulemusena selgus, et ressursihaldustarkvarasid (*ERP – Enterprise Resource Planning*, majutusettevõtetes laialdaselt kasutusel ka termin *PMS – Property Management System*) kasutab vaid 23% vastanutest; kliendiandmeid haldab digitaalselt vaid 37% ning eri tarkvarad on omavahel liidestatud vaid 39%-l vastanutest. Seega puuduvad suurel osal turismiteenuseid pakkuvatel ettevõtjatel digitaliseeritud kujul alandmed, et neid saaks edastada riiklikesse andmekogudesse.

Kuna turismi – nagu kõiki teisi valdkondi – mõjutab digitaliseerimise areng, peab ka turismisektor pöörama tähelepanu tööprotsesside automatiseerimisele ja digitaalsele andmeedastusele nii riigi kui ka koostööpartneritega, *online* -kättesaadavusele, digiturundusele, personaliseeritud teenustele ja andmetele, nüüdisaegsete tehnoloogiate kasutuselevõtule.

Turismivaldkonna tööprotsesside automatiseerimiseks on turul olemas mitmesugused tarkvarad, mille kasutuselevõtmise abil on võimalik turismivaldkonna andmed digitaliseerida. Nende tarkvarade kasutuselevõtmine loob eeldused riiklike registrite ja riigiasutuste andmeedastuskeskkondadega ühenduse loomiseks ja võimaldab edaspidi turismiteenuste pakkujatel liituda ka digiriigi teenustega. Võttes oma igapäevaste tööprotsesside haldamiseks kasutusele tarkvarad, luuakse võimalused andmevahetuseks digiriigi arendustega, nagu näiteks e-majutusregister, Statistikaameti, Maksu- ja Tolliameti, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti või Töötukassa andmeedastuskeskkonnad, aga ka reaalajamajanduse lahendustega, nagu näiteks e-arvete keskkond. Turismiettevõtjate avaandmete vastu tunnevad huvi nii avaliku (näiteks Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus avalike huvipunktide osas) kui ka erasektori (näiteks Bolt sõidujagamisteenuste tootearendamiseks) organisatsioonid.

Kuna suur osa turismiteenuste pakkujaid on mikro- ja väikeettevõtjad, kelle üldine teadlikkus erinevatest digivaldkonna lahendustest on suhteliselt väike, siis suurendab selline toetus ka sektori üldist teadlikkust erinevatest digitaliseerimise ja digiriigi lahenduste võimalustest ja huvi nende vastu.

Toetus panustab tulemusvaldkonda Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035 (TAIE) ettevõtluskeskkonna programmi meetme 1 “Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeringute soodustamine” tegevusse 1.2 “Ettevõtete konkurentsivõime ja ekspordi edendamine” ning täpsemalt mõõdikusse “Turismiteenuste eksport”.

Toetus panustab otseselt ka turismistrateegia eesmärgi „Digitaliseerimine annab konkurentsieelise ja efektiivsuse” saavutamisse, mille tulemuseks on ettevõtjate vähenenud halduskoormus, kuna tarkvarade kasutuselevõtmine ja nende integreerimine teiste teenusepakkuja kasutatavate tarkvaradega toetab tõhusat ressursihaldust, andmete kogumist, edastamist ja analüüsi.

Määrusega toetatakse turismiteenuse pakkujaid tarkvarade või nende lisamoodulite kasutuselevõtul ning kasutusele võetavate ja juba kasutusel olevate tarkvarade omavahelisel liidestamisel.

Toetuse otsene sihtrühm on turismiettevõtjad ja turismiteenuste pakkujad, kes soovivad kasutusele võtta digitaalseid, sh digiriigi lahendusi ja võimalusi oma ettevõttes.

Tegevuse kaudseks sihtrühmaks on turismiteenuste tarbijad, sh väliskülalastajad, kelle jaoks paraneb teenuse kättesaadavus, kiirus ja usaldusväärsus ning tänu sellele Eesti kui digiriigi kuvand nii kohalike kui ka välisriikide elanike seas.

Toetuse andmisel on seos ka Siseturvalisuse arengukavaga 2020–2030 (STAK), kuna toetatavate projektide tegevused võivad aidata kaasa STAK alaeasmärgi 4.3 „Kindel sisejulgeolek“ saavutamisele, mis põhiseadusliku korra tagamise tegevussuunana seab muu hulgas eesmärgiks Schengeni kompensatsioonimeetmete arendamise, sh riigisiseste infosüsteemide koostalistusvõime parandamise.

Toetusega panustatakse ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706) (edaspidi *ühissätete määrus*), artiklis 9 sätestatud horisontaalsete põhimõtete edendamisse. Nimetatud horisontaalsetest põhimõtete kohaselt peavad toetatavad tegevused olema kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartas nimetatud põhiõigustega ja puuetega inimeste konventsiooni väärtustega. Vastav analüüs on seletuskirjale lisatud (lisa 2).

Lähtudes ühissätete määruse artikli 73 punktist 2 ja artikli 74 punktist 1, on toetusskeemi rakendamise kohta koostatud riskide hindamise analüüs (lisa 3).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kümnest peatükist ja 26 paragrahvist. Peatükid jagunevad järgmiselt:

- 1) „Üldsätted“;
- 2) „Toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr“;
- 3) „Nõuded taotlejale ning taotlusele“;
- 4) „Toetuse taotlemine“;
- 5) „Taotluse menetlemine“;
- 6) „Taotluse rahuldamise otsuse muutmine ja kehtetuks tunnistamine“;
- 7) „Aruande esitamine“;
- 8) „Toetuse maksmise tingimused“;
- 9) „Toetuse saaja ja rakendusüksuse õigused ning kohustused“;
- 10) „Finantskorrektsioonid ja vaided“.

1. peatükk

Üldsätted

Eelnõu 1. peatükis kehtestatakse määruse reguleerimisala, toetuse andmise põhimõtted, määruses kasutatavad terminid, toetuse andmise eesmärk ja oodatavad tulemused. Samuti määratakse rakendusasutus ja -üksus.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse määruse reguleerimisala, nimetades määruse seose ÜSS2021_2027 eesmärkidega ja selle panuse nende saavutamisse.

Määruse alusel toetatavate projektide tegevused peavad arvestama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706), artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid.

Määrusega toetatavad tegevused ei tekita Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju ühelegi artiklis 9 sätestatud keskkonnaeesmärgile.

Määrust ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi (ELT L 231, 30.06.2021, lk 60–93), artiklis 7 sätestatud juhtudel.

Lõikes 3 sätestatakse, et toetusega seotud teabe- ja andmevahetust taotleja, toetuse saaja ja rakendusüksuse vahel peetakse struktuuritoetuste registri veebipõhises keskkonnas (edaspidi *e-toetuse keskkond*⁶). E-toetuse keskkonnas toimub nii toetuse taotlemine kui ka taotlemise ja toetuse kasutamise seotud teabe- ja andmete vahetamine. Toetuse saaja esitab e-toetuse keskkonna kaudu tegevuse toimumist tõendavad dokumendid ja aruanded ning enne seda teeb rakendusüksus samas e-keskkonnas kättesaadavaks nii taotlus- kui ka aruandevormid ning juhised.

Lõikes 4 sätestatakse, et määruses ette nähtud toetuse andmise ja kasutamise tingimustele kohaldatakse Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määrust nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) käesolevas määruses sätestatud erisustega. Ühendmääruse tingimused hõlmavad muu hulgas nii toetuse taotlemise protsessi kui taotlejale ja taotlusele esitatavaid nõudeid, taotluse menetlemise, rahuldamise ja rahuldamata jätmise tingimusi, samuti taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamise tingimusi, kulude abikõlblikkuse, toetuse maksmise ja tagasinõudmise ning teavituse ja aruandluse reegleid ning toetuse saaja kohustusi.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse toetuse andmise seos strateegiliste dokumentidega, milleks on riigi pikaajaline arengustrateegia „Eesti 2035“⁷ (edaspidi *strateegia* „Eesti 2035“) ning panus

⁶ [e-toetuste keskkond](#)

⁷ <https://valitsus.ee/strateegia-est-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia>

eelarvestrateegia tulemusvaldkonna „Infoühiskond“ ja riigieelarve seaduse § 20 lõike 4 alusel kinnitatud digiühiskonna programmi meetme „Digiriik“ tulemuste saavutamisse.

Toetuse abil tehakse digilahenduste ja uuenduste väljatöötamisega seotud ettevalmistavaid tegevusi, toetatakse digilahenduste ja uuenduste arendamist, planeerimist ja kasutuselevõttu ning tehakse teadlikkuse suurendamisega seotud tegevusi, et tõhustada digilahenduste ja uuenduste kasutuselevõttu.

Toetuse abil ergutatakse ettevõtteid oma andmeid digitaliseerima. Et riiklikud andmekogud saaks toimida, on vajalik, et ka erasektori andmed oleks digitaliseeritud. Tarkvarade kasutuselevõttuga tekivad suurel hulgal ettevõtjatel algandmed, mis on eelduseks digiriigi lahendustega liidestamiseks ning andmete automatiseeritult riigile edastamiseks.

Digilahenduste ehk tarkvarade kasutuselevõtt toetab ka nende tarkvarade uuenduste ja uute funktsioonide arendamist, planeerimist ja kasutuselevõttu. Mida rohkem on tarkvaral kasutajaid, seda enam survestavad kasutajad tarkvara omanikku tarkvara edasi arendama. Suurem hulk kasutajaid toob ka rohkem tulu omanikule/arendajale, seeläbi tekib ka finantsvõimekus uusi arendusi teha.

Sarnast toetust on varem rahastatud riigieelarvest ning juba toetuse olemasolu iseenesest suurendas olulisel määral sektori teadlikkust tarkvaradest ja huvi märkimisväärset suurenemist kogu digitaliseerimise teema vastu. Tänu sellele on uute digitaliseerijate arv ka ilma toetuseta stabiilselt kasvanud, ettevõtjad on hakanud analüüsima oma vajadusi ning erinevate tarkvarade võimalusi oma tööprotsesside ning riigile andmeedastuse efektiivsemaks muutmiseks. 30 ettevõtjat on osalenud Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse turismi digimentorluse teenuses, kus professionaalne mentor-konsultant aitab ettevõtjal digitaliseerimise teekaardi koostada.

Eelnõu on suunatud ka „Eesti turismistrateegia 2022–2025“ visiooni ja eesmärgi elluviimisele, panustades eelkõige turismistrateegia toote- ja sihtkohaarenduse valdkonna tegevussuunda „Digi-, innovatsiooni- ja rohepööre“ ning viies ellu visiooni alapunkti „Eesti turismisektoris on toimunud arenguhüpe – ettevõtted ja sihtkohad on paindlikult ja uuenduslikult kohanenud tarbijate ootustega ning kasvanud on turismisektori lisandväärtus.”.

Eelnõu §-s 3 sätestatakse riigiabi reeglid, mida järgitakse toetuse andmisel, sealhulgas riigiabi andmisel järgitavad õiguslikud alused ja neid sätestavad dokumendid. Määrusega antav toetus on § 3 lõike 1 kohaselt vähese tähtsusega abi Euroopa Komisjoni määruse (EL) 2023/2831 (edaspidi *VTA määrus*) tähenduses.

Lõige 3 sätestab et VTA määrusega kooskõlas antud vähese tähtsusega abi koos käesoleva määruse alusel taotletava vähese tähtsusega abiga ei tohi ületada VTA määruse artikli 3 lõikes 2 sätestatud määra, milleks on kehtiva VTA määruse kohaselt 300 000 eurot mistahes kolme aasta pikkuse ajavahemiku jooksul.

Eelnõu §-s 4 on selgitatud eelnõus kasutatavaid olulisemaid termineid.

Liitumise all mõeldakse seda, kui turismiteenuse pakkujad võtavad kasutusele tarkvarad oma tööprotsesside digitaliseerimiseks, sh uue kasutuselevõetava tarkvara liidestamine ettevõttes juba kasutusel olevate tarkvaradega.

Liidestamise all peetakse silmas turismiteenuse pakkuja olemasolevate tarkvarade omavahelist liidestamist selleks, et andmed oleksid integreeritud.

Punktis 4 on turismiteenuse pakkujatena loetletud ettevõtjad ja teised juriidilised isikud ja asutused, kes pakuvad vähemalt üht järgmist teenust: majutusteenus, toitlustusteenus, spaa- ja taastusraviteenus, konverentsi- ja sündmuskorraldusteenus, reisieetevõtja teenus, giiditeenus, aktiivse puhkuse ja loodusturismiteenus, muuseum, atraktsioon, teemapark. Reisieetevõtjana käsitatakse Eestis reisiteenuseid pakkuvaid ettevõtjaid vastavalt turismiseaduse § 6 punktidele 1, 6 ja 7. Andmed turismiteenuse kohta peavad olema Eesti turismiteenuste andmebaasis www.puhkaeestis.ee sisestatud ning andmebaasi haldaja kehtestatud nõuetele vastavalt ajakohased (uuendatud).

Toetuse taotleja määrab kindlaks oma teenuste pakkumise valdkonna(d) ja kirjeldab neid taotlusvormis, sh lisab info selle kohta, millises avalikus kanalis (veebileht, sotsiaalmeedia, puhkaeestis.ee andmebaas vms) on tema teenused avalikult kättesaadavad. Turismiteenuse pakkujat ei määratleta EMTAKi koodi või muu klassifikaatori järgi, kuna kõikide nimetatud turismiteenuste eristamiseks klassifikaatori alusel puuduvad piisavalt kvaliteetsed andmed ning üks toetuse saaja pakub enamasti erinevaid teenuseid. Teenuste eristamine ei kanna sisulist eesmärki taotluse menetlemise mõttes, vaid on vajalik hilisema statistika tegemiseks selle kohta, millises valdkonnas toetust (enam) kasutati.

Punkti 5 kohaselt on toetus mõeldud eeskätt, et digitaliseerida turismiettevõtte tööprotsessid, milleks on:

- a. ressursside planeerimine. Ressurssideks võivad olla näiteks töötajad ja nende kompetentsid, ruumid (nt majutustuba, seminari- vm ruum, saun) või teenuse osutamise vahendid ja tööriistad, nt mööbel, jalgrattad, kanuud vmt; samuti materjalid, nende planeerimine, ost ja ladustamine;
- b. müügipakkumiste koostamine ja edastamine eri müügikanalitesse;
- c. klientide päringute haldamine ning pakkumuste tegemine ja kinnitamine (sh hinnastamine ja käibejuhtimine);
- d. klientide andmete ja lepingute haldamine;
- e. külastajate vastuvõtmine, teenindamine (sh lisateenuste müük ja eri külastajate soovide täitmine, toitlustamine) ja külastajate lahkumine;
- f. külastaja lahkumise järgsete tegevuste haldamine:
 - i. ruumide koristamine;
 - ii. teenuste osutamise vahendite puhastamine, ettevalmistamine järgmise külastaja vastuvõtmiseks, vahendite transportimine teise kohta;
 - iii. külastaja teenindamiseks kasutatavate ruumide ja vahendite hooldamine, või kavandatud remont / (varu)osade vahetamine;
- g. turismiteenustega seotud arvete koostamine, esitamine ja nende tasumise kontrollimine;
- h. külastajate tagasiside küsimine ja analüüsimine;
- i. eelnimetatud tegevuste hindamine ja analüüsimine.

Ettevõtete tööprotsesside digitaliseerimise tulemusel tekivad nendes tööprotsessides andmed digitaalsel kujul, näiteks klientide andmed, töötajate andmed, finants- ja juhtimisandmed, ressursikasutuse andmed jm, mida on võimalik automaatselt edastada riiklikesse ja kohalike omavalitsuste andmekogudesse, koostööpartneritele, tarneahela teistele osalistele, sihtkohajuhtimisorganisatsioonidele jne.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse toetuse eesmärk ja väljundnäitajad.

Toetuse eesmärk on toetada turismiteenuseid pakkuvate ettevõtete ja organisatsioonide tööprotsesside digitaliseerimist ja automatiseerimist eri tarkvarade ja nende funktsioonide kasutuselevõtmise ning nende omavahelise liidestamise kaudu. Seeläbi võimaldatakse muu

hulgas digiriigi lahenduste kasutuselevõttu, näiteks liitumist riiklike registritega ja riigiasutuste andmeedastuskeskkondadega, avaandmete vastuvõttu ja edastamist või e-riigi koodivaramu kasutamist.

Toetus võimaldab liituda tarkvaraga, näiteks võtta kasutusele uue PMSi ehk hotellitarkvara (ingl *property management software*) ja/või liidestada eri tarkvarasid, näiteks ettevõttes olemasolevaid PMSi ja POSi ehk kassasüsteemi tarkvara (ingl *point of sale*).

Sealhulgas saab toetada mõlemat tegevust korraga – nii uue tarkvaraga liitumist kui ka selle samaaegset liidestamist (näiteks ressursihalduse tarkvara juurutamine ning selle liidestamine kassasüsteemi ja raamatupidamise tarkvaraga), et tarkvarad oleksid omavahel integreeritud ja võimaldaksid automaatset andmevahetust.

Toetuse andmise tulemusena:

- 1) paraneb turismiteenuse pakkujate võimekus kasutada digiriigi lahendusi. Ilma tööprotsesse, infot ja külastajateekonda digitaliseerimata on turismiteenuste pakkujate ressursside ja broneeringutevoo igapäevane haldamine käsitsi töö rohke ja ajakulukas. Palju on käsitsi hallatavaid andmeid, sh andmete käsitsi sisestamist ühest andmekogust teise andmekogusse. Seega on tarkvarade laialdane kasutuselevõtt väga oluline, et parandada andmete kogumise, analüüsimise ja edastamise kvaliteeti;
- 2) suureneb turismiteenuste pakkujate konkurentsivõime, sest teenuste hulk ja kvaliteet ning nende kättesaadavus paranevad. Teenuste pakkumine muutub paindlikumaks – toetuse tulemusena on võimalik pakkuda rohkem erinevaid teenuseid ning tulla rohkem vastu klientide erisoovidele;
- 3) kasvab turismiteenuste pakkujate tööjõutootlikkus, kuna kaovad dubleerivad ja väärtust mitte lisavad tegevused, ehk siis sama ressurssiga on võimalik käsitleda rohkemate klientide päringuid ning teenindada rohkemaid kliente. Näiteks sama turismiteenus saab olla müügis mitmes *online*-kanalis korraga või raamatupidaja ei pea enam käsitsi andmeid finantstarkvarasse sisestama, vaid andmed liiguvad integreeritult müügitarkvarast finantstarkvarasse;
- 4) paraneb turismiteenuste pakkujate tööprotsessides tekkivate andmete kogus ja nende kvaliteet ja andmeanalüüsi võimekus, mille tulemusena tekib võimalus äritegevust põhjalikumalt analüüsida ning sellest tulenevalt paraneb kvaliteetsemate äriotsuste tegemise võimekus;
- 5) paraneb turismiteenuste pakkujate uudsete digitaalsete tehnoloogiate (nt tehisintellekt) juurutamise võimekus;
- 6) on turismiettevõtjatel võimalik kokku hoida elektrit, soojust, vett ja muid ressursse ning see kandub üle keskkonnaressursside ja CO₂ säästu.

Eelnõuga panustatakse rakenduskava järgmistesse väljundnäitajatesse (vt tabel 1).

Tabel 1. Rakenduskava väljundnäitajad

Väljundnäitaja	Ühik	Algtase 2023	Sihttase		Andme- allikas	Mõõtmis- sagedus
			2025	2029		
Toetatavad ettevõtjad , sh mikro-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtjad*	ette- võtjate arv	0	10	50	SFOS, projekti- aruanded	üks kord projekti jooksul

Toetustega toetatavad ettevõtjad			10	50		
Uued või uuendatud digiteenused, -tooted ja -protsessid	arv		10	100		

** Sh peetakse eraldi arvestust mikro-, väike-, keskmise suurusega ning suurettevõtjate arvu üle.*

Väljundnäitajad on kokku lepitud ja Euroopa Komisjonile esitatud poliitikaeesmärgi „Nutikam Eesti” perioodi 2021–2027 näitajate metoodika kirjelduses. Iga projektiga luuakse vähemalt üks uus või uuendatud digiprotsess. Samas on algse metoodikaga võrreldes kavas toetada turismisektorile olulisi, kuid väiksemahulisemaid projekte. See omakorda toob kaasa mõõdikute sihttasemete suurendamise ja metoodika vastava täiendamise.

Arvestades toetuse kogueelarvet ning toetuse maksimumsummat, saab rahastada vähemalt 100 projekti ning seega toetatakse ka vähemalt 100 uut või uuendatud digitaliseeritud tööprotsessi (digiprotsessi). Toetuse sihtrühma kuuluvad ka muud juriidilised isikud, mitte ainult ettevõtjad, kuid arvestatakse, et vähemalt pooled toetuse saajad on ettevõtjad, seega on toetatavate ettevõtjate (sh toetustega toetatavate ettevõtjate) arv vähemalt 50.

Toetuse andmisel lähtutakse Riigikogu 12. mai 2021. a otsusega heaks kiidetud Eesti pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035” aluspõhimõtetest ning sihtidest. Nende aluspõhimõtete hoidmist ja sihtide saavutamist hinnatakse tasakaalustatud regionaalset arengut ning keskkonna- ja kliimaeesmärke toetaval moel järgmiste horisontaalsete näitajatega:

- 1) väljaspool Harjumaad loodud sisemajanduse kogutoodang elaniku kohta Euroopa Liidu 27 liikmesriigi keskmisest;
- 2) tööjõu tootlikkus osakaaluna EL keskmisest;
- 3) kasvuhoonegaaside netoheide CO₂ ekvivalenttonnides.

Kõik toetuse saajad, kelle tegevuskoht on väljaspool Harjumaad, panustavad sisemajanduse kogutoodangu kasvu, kuna toetust saavate projektide laiem eesmärk on suurendada toetuse saajate müügitulu ja vähendada tööjõukulu (digitaalne andmehaldus vähendab käsitsi tööd).

Samuti panustavad kõik projektid näitajasse “tööjõu tootlikkus osakaaluna EL keskmisest”, sest digitaliseerimise abil saab vähendada dubleerivaid ja väärtust mitte loovaid tegevusi, ehk siis sama ressursiga on võimalik käsitleda suurema arvu klientide päringuid ning teenindada rohkem kliente. Näiteks sama turismiteenus saab olla müügis mitmes *online*-kanalis korraga või raamatupidaja ei pea enam käsitsi andmeid finantstarkvarasse sisestama, vaid andmed liiguvad integreeritult müügitarkvarast finantstarkvarasse.

Näitajaga „kasvuhoonegaaside netoheide CO₂ ekvivalenttonnides” on seos kaudne. Digitaliseerimine ja automatiseerimine aitavad kaasa ressursitõhususe eelduste loomisele, mis omakorda vähendab positiivselt kasvuhoonegaaside netoheidet.

Horisontaalsete näitajatega „soolise võrdõiguslikkuse indeks“, „hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik“ ja „ligipääsetavus” seos puudub. Kõik projektid on ühetaolise iseloomuga ning suunatud andmete ja protsesside digitaliseerimisele. Projektide elluviimine ei mõjuta soolist võrdõiguslikkust, võrdset kohtlemist ega ligipääsetavust, sest toetusest ei rahastata lõpptarbijatele mõeldud lahendusi (nt veebilehed, mobiiliäpid, kasutajaliidesed jms). Kõikide projektide puhul rahastatakse ainult tööprotsessidega seotud tarkvarade kasutuselevõttu ning projektide tulemusel ei muutu andmed lõppkasutajatele nähtavaks, vaid luuakse võimalused

digitaalsete andmekogumite tekkimiseks. Lõppkasutajatele suunatud tegevusi selle toetusega ei rahastata.

Eelnõu §-s 6 nimetatakse rakendusasutus ja rakendusüksus.

Rakendusasutuse ülesandeid täidab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja rakendusüksuse ülesandeid Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus.

2. peatükk

Toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr

Peatükis sätestatakse toetatavad ja mittetoetatavad tegevused, abikõlblikud kulud ja projekti abikõlblikkuse periood ning toetuse piirmäärad, omafinantseeringu määr ja nendega seotud tingimused.

Eelnõu §-s 7 nähakse ette määrusega toetatavad ja mittetoetatavad tegevused. Toetust antakse tegevustele, mis aitavad saavutada eelnõu §-s 5 sätestatud eesmärgi ja tulemused.

Lõiked 1 ja 2 kohaselt toetatakse liitumist tarkvaradega, mis võimaldavad automatiseerida ja digitaliseerida turismiteenuste pakkumiste protsesse, nagu:

- 2c8 Modeling Tool (ärijuhtimise süsteemi digitaliseerimine),
- Aeroguest (majutusettevõtte klienditeekonna digitaliseerimine),
- Alldevice (seadmete hoolduse juhtimise digitaliseerimine),
- Apex Web Premium (lisateenuste haldus ja broneerimismootor),
- Asana (projektide juhtimise digitaliseerimine),
- Begin (tööaja jälgimise digitaliseerimine),
- Bidrento (majutusettevõtte haldus ja broneerimismootor),
- Bokun (lisateenuste haldus ja broneerimismootor),
- Bouk (majutusettevõtte ja lisateenuste haldus ning broneerimismootor),
- Cloudbeds (majutusettevõtte haldus ja broneerimismootor),
- CompuCash kliendihaldus (klienditeekonna digitaliseerimine),
- Compu Access (tööaja jälgimise digitaliseerimine),
- CostPocket (ostutšekkide digitaliseerimine),
- Dynamics 365 Business Central (ressursihaldustarkvara),
- Dynamics 365 Sales (kliendihaldustarkvara),
- D-EDGE Connectivity (majutusettevõtte müügikanalite integratsioon),
- D-EDGE CRS (majutusettevõtte haldus ja broneerimismootor),
- D-EDGE Data Intelligence (majutusettevõtte käibejuhtimise digitaliseerimine),
- Directo (müügipakkumised ja -tellimused, ressursid, hinnakujundus, projektiarvestus ja -juhtimine, kliendihaldus ja teenindus),
- Eesti Matkaliidu projekt (matkaettevõtete broneerimismootor),
- Eesti Spaaliidu projekt (spaa broneerimismootor),
- Fareharbor (lisateenuste haldus ja broneerimismootor),
- HotelBuddy (majutusettevõtte klienditeekonna digitaliseerimine),
- Hotellab (majutusettevõtte käibejuhtimise digitaliseerimine),
- Hotellinx (majutusettevõtte haldus),
- HotelTime (majutusettevõtte haldus),

- Hotsoft (majutusettevõtte haldus),
- IDeaS (majutusettevõtte käibejuhtimise digitaliseerimine),
- Infor HMS (majutusettevõtte haldus),
- Lightspeed Golf (golfiväljakute broneerimismootor, müügipakkumised ja -tellimused, ressursid, hinnakujundus, kliendihaldus ja teenindus),
- LoQuiz (tuuride ja ekskursioonide ressursihalduse digitaliseerimine),
- Lydian (lisateenuste haldus ja broneerimismootor),
- Mapal (teenindava personali suhtluse digitaliseerimine),
- Medispa (spaateenuste haldus ja broneerimismootor),
- Mews (majutusettevõtte haldus ja broneerimismootor),
- Moder (majutusettevõtte ja lisateenuste haldus ning broneerimismootor),
- Monotree (teenindava personali suhtluse digitaliseerimine),
- Navicup (tuuride ja ekskursioonide ressursihalduse digitaliseerimine),
- Oaky (majutusettevõtte klienditeekonna digitaliseerimine),
- Oracle Hospitality, Opera Cloud (majutusettevõtte haldus ja broneerimismootor),
- Quinyx (tööjõu juhtimise digitaliseerimine),
- QlikView (juhtimise andmete integreerimise ja digitaliseerimise platvorm),
- Persona (töötajate haldamise digitaliseerimine),
- Pipedrive (projektide juhtimise digitaliseerimine),
- Pricepoint (majutusettevõtte käibejuhtimise digitaliseerimine),
- Prising (golfiväljakute käibejuhtimise digitaliseerimine),
- RSVP (toitlustusettevõtte broneeringute digitaliseerimine),
- Safari Portal (reisiplaanide koostamine ja reisipakkumised, kliendisuhetus),
- Salbos (majutusettevõtte haldus ja broneerimismootor),
- Salesforce (kliendihaldustarkvara)
- SevenRooms (toitlustusettevõtte klientide haldus ja broneerimismootor),
- Scoro (kliendihaldus, projektide juhtimise digitaliseerimine),
- Siteminder (majutusettevõtte kanalite haldus ja broneerimismootor),
- TAC The Assistant Company (klienditeekonna digitaliseerimine),
- TNG (spaateenuste haldus ja broneerimismootor),
- Touringery (majutusettevõtte ja lisateenuste haldus ja broneerimismootor),
- TravelGuider (lisateenuste broneerimismootor),
- TravelLine (majutusettevõtte haldus ja broneerimismootor),
- Wemply (töötaja jälgimise digitaliseerimine).

Kõikide loetletud tarkvarade puhul on oluline arvestada, et toetatakse sisemiste protsesside haldamiseks mõeldud tarkvarade kasutuselevõttu ja liidestamist. Juhul kui mõni tarkvara võimaldab pakkuda ka muid lahendusi (näiteks lõpptarbijast kliendi vaade), siis selle osa kasutuselevõtmiseks tehtud kulu ei ole abikõlblik.

Loetelu ei ole toodud näidetega piiratud, taotleja võib valida ka mõne muu turismiteenuse haldamiseks mõeldud tarkvara, mis sobib konkreetse taotleja teenustega ja mille valik on põhjendatud ning kooskõlas toetuse andmise eesmärkidega. Sellisel juhul hindab rakendusüksus (kaasates vajaduse korral vastava eksperdi) taotluses valitud tarkvara sobivust turismiteenuste haldamiseks sobivate tarkvarade loetellu ja sobivuse korral lisab selle vastavasse loetellu. Loetelu on avaldatud rakendusüksuse veebilehel.

Toetatakse ka taotleja kasutuses oleva tarkvara lisamoodulite kasutuselevõtmist ja/või lisafunktsioonide arendamist.

Samuti antakse toetust liidestamiseks, st turismiteenuste pakkujate kasutuses olevate tarkvarade omavaheliseks liidestamiseks, et andmed oleksid integreeritud. Näiteks võib ressursihaldustarkvara liidestada finantstarkvaraga, personalitarkvaraga vms. Samas peab vähemalt üks liidestatavatest tarkvaradest olema otseselt seotud turismiteenuste osutamise protsessiga.

Liidestatav tarkvara loetakse seotuks turismiteenuse osutamise protsessiga, kui see on esitatud ülal toodud loetelus. Kui liidestatavat tarkvara ei ole selles loetelus, siis hindab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (kaasates vajaduse korral vastava eksperdi) taotluses valitud tarkvara sobivust turismiteenuste haldamiseks sobivate tarkvarade loetellu ja sobivuse korral lisab selle vastavasse loetellu.

Majutusteenuse osutajal on kohustus esitada Politsei- ja Piirivalveametile ning julgeolekuasutustele majutusteenuse kasutaja andmeid. Võttes kasutusele majutusettevõtte halduse, broneerimise, kliendihalduse ja klienditeekonna digitaliseerimise tarkvarad, paraneb märgatavalt andmekvaliteet ning tekib võimalus vastata automaatselt Politsei- ja Piirivalveameti e-majutusregistri päringutele. E-majutusregister on hiljuti valminud ning eelnõu koostamise ajal tehakse arendustöid koos majutustarkvarade omanikega, et luua ühendused tarkvarade ja e-majutusregistri vahel. Suuremal hulgal digitaalsete majutusandmete olemasolu motiveerib tarkvarade omanikke e-majutusregistriga ühendusi looma.

Majutusettevõtjatel on kohustus esitada Statistikaametile majutatute ja ööbimiste arv iga päritoluriigi ja reisi eesmärgi kaupa, samuti kogutakse küsimustikuga andmeid majutuskohdade ja töötajate arvu kohta. Statistikaamet on eelnõu koostamise ajal avaldamas majutusandmete edastamise taksonoomiat ning tegemas koos majutustarkvarade omanikega arendusi, mille tulemusel on majutusasutustel, kes kasutavad majutusettevõtete tarkvarasid, 2025. aastast alates võimalik nende kaudu majutusstatistikat automaatselt Statistikaametile edastada.

Kasutades mitmesuguseid ressursihaldus- ja hotellitarkvarasid ning neid omavahel liidestades, on võimalik omada majutusasutuse reaalajas täituvuse infot ning samal ajal reguleerida automaatselt küttesüsteemi ja sealtkaudu optimeerida energiakasutamist ning hallata ja edastada neid andmeid kolmandatele isikutele (näiteks riik või koostööpartner, kes on kestlikkuse aruandluse kohuslane).

Kui majutusasutusel on digitaalsed andmed täituvuse, külastajate jm kohta, siis on võimalik ka näiteks prügimajandust optimeerida ja selle kohta kolmandatele isikutele automaatselt andmeid edastada.

Võttes kasutusele ärijuhtimise, käibejuhtimise, projektide juhtimise ja ostutšekkide digitaliseerimise tarkvarad, on ettevõtjatel nende kaudu võimalik tekitada hõlpsam ning kvaliteetsem andmevahetus näiteks Maksu- ja Tolliametiga.

Kui taotleja teeb liidestuse finantstarkvaraga, peab projekti lõppedes taotlejal vastavalt § 7 lõikele 4 olema võimekus väljastada ja vastu võtta e-arveid.

Võttes kasutusele tööaja jälgimise ja tööjõu juhtimise tarkvarad, on ettevõtjatel nende kaudu võimalik tekitada hõlpsam ning kvaliteetsem andmevahetus näiteks Maksu- ja Tolliametiga ning Töötukassaga. Personalihaldustarkvara kasutades on võimalik koguda ka kestlikkuse

aruandluse tööjõu jaotise jaoks vajalikke andmeid ning neid ja nende kohta koostatud aruandeid hallata.

Võttes kasutusele reisiplaanide koostamise ja reisipakkumiste tegemise tarkvara, on ettevõtjatel nende kaudu võimalik tekitada hõlpsam ning kvaliteetsem andmevahetus näiteks Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametiga (pakettreiside aruandemoodul).

Lõige 3 sätestab, et selle määruse alusel ei toetata liitumist MS Office'i ja Google'i rakendustega, turundusplatvormide ja e-posti turunduse platvormidega, veebilehe sisuhaldustarkvaradega, raamatupidamis- ja finantstarkvaradega ega kassasüsteemide tarkvaradega.

Lisaks ei toetata selle määruse alusel turundusplatvormide ja e-posti turunduse platvormide liidestamist mõne teise tarkvaraga. Samuti ei toetata olemasoleva tarkvara versiooniuuenduste kasutuselevõttu ega uue tarkvara väljatöötamist ja arendamist.

Samuti ei toetata turismiteenuste lõpptarbijatele veebilehtede ja mobiilirakenduste loomist ja arendamist, ega ka audiogiidide ja kaardirakenduste loomist, mis on oma iseloomult tootearendus (digitaalsete elamuste pakkumine,) mitte tööprotsessidega seotud ressursihaldus.

Lõige 4 sätestab, et kui toetust taotletakse ka turismiteenuse osutamiseks vajaliku tarkvara liidestamiseks raamatupidamis- ja finantstarkvaraga, peab projekti lõppedes taotlejal olema võimekus väljastada ja vastu võtta e-arveid.

Määruse §-s 8 kehtestatakse projekti abikõlblikud kulud ja nendega seotud tingimused.

Kulud peavad vastama taotluse rahuldamise otsuse tingimustele ning olema vajalikud, et viia ellu toetatavad tegevused ja saavutada väljundnäitajad. Seejuures peavad kulud vastama ühendmääruse § 15 üldtingimustele. Kulu peab olema põhjendatud, tekkinud projekti abikõlblikkuse perioodil, mis peab jääma rakenduskava abikõlblikkuse perioodi ning olema kooskõlas Euroopa Liidu ja Eesti õigusega. Ühendmääruse § 20 lõike 1 punkti 1 alusel arvestatakse kulusid kindlasummaliste maksete alusel, mis tähendab, et toetus makstakse välja, kui taotluse rahuldamise otsuses esitatud tingimused on täidetud ning kuludele eraldi kontrolli ei tehta.

Lõikes 1 on loetletud abikõlblikud kulud. Abikõlblik on tarkvaraga liitumiseks või liidestamiseks tehtav ühekordne liitumis- ja juurutamiskulu. Püsikulusid, nt kuutasusid või muu perioodi makseid ei toetata, v.a juhul kui see on ühekordse ja esmase liitumispaketi osa.

Abikõlblik on:

- 1) uue tarkvaralitsentsi ost või ühekordne tarkvaraga liitumise tasu;
- 2) liitumisega kaasnev juurutamiskulu, sh juurutamise projekti määramine, plaanimine ja juhtimine, muu hulgas:
 - tehnilise ülesande koostamine, sh tulevikuvaate loomine tööprotsesside kohta (ingl k *to-be process*),
 - funktsionaalsete ja mitte-funktsionaalsete nõuete loetelude koostamine,
 - tarkvara seadistamine vastavalt tehnilisele ülesandele,
 - töötajate koolitamine,
 - uue kasutuselevõetava tarkvara liidestamine taotleja poolt juba kasutatava(te) tarkvara(de)ga,
 - riiklike registrite ja riigiasutuste andmeedastuskeskkondadega ühenduse loomine.

Toetatakse sisseostetavat juurutamise teenust, mille eest võib tasuda nii arvega kui ka hankida selle võlaõigusliku lepingu alusel. Ettevõtte töötajate palgakulu ei ole abikõlblik.

Käibemaks on abikõlblik, kui taotleja ei saa seda tagasi küsida.

Lõige 2 nimetab abikõlbmatud kulud, milleks on taotleja tööjõukulud, kulud riistvara soetamiseks või rentimiseks, jooksvad halduskulud ning enne taotluse esitamist tehtud kulu.

Eelnõu §-s 9 kehtestatakse projekti abikõlblikkuse periood.

Projekti abikõlblikkuse periood on taotluse rahuldamise otsuses määratud ajavahemik, mil projekti tegevused algavad ja lõppevad ning projekti teostamiseks vajalikud kulud tekivad. Projekti abikõlblikkuse periood algab taotluse rakendusüksusele esitamise kuupäevast või taotluse rahuldamise otsuses märgitud kuupäevast ning lõppeb taotluses märgitud ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud kuupäeval, kuid mitte hiljem kui 31. oktoobril 2029. Taotleja ei tohi projektiga seotud tegevustega alustada ega võtta kohustusi nende tegevuste elluviimiseks enne taotluse esitamist rakendusüksusele.

Lõikes 4 sätestatakse, et projekti abikõlblikkuse periood kestab kuni kuus kuud, mida saab lõike 5 kohaselt mõjuval põhjusel pikendada kõige rohkem kuue kuu võrra. Arvestades toetuse maksimaalset suurust, ei ole tarkvaradega liitumise ja juurutamise projektid enamasti väga ajamahukad, kuid pikendamise võimalus on antud, pidades silmas ka antud toetuse võimalikku mõju teenuste kättesaadavusele. Projekti pikendamisel peab taotleja saavutama projekti taotluse rahuldamise otsuses nimetatud eesmärgid.

Projekti abikõlblikkuse perioodi pikendamise korral peab toetuse saaja projekti tegevused ära lõpetama hiljemalt 31. oktoobriks 2029.

Projekt loetakse lõppenuks, kui rakendusüksus on toetuse saaja esitatud aruande kinnitanud ja aruande alusel toetuse saajale väljamakse teinud.

Eelnõu §-s 10 sätestatakse toetuse minimaalne ja maksimaalne summa ning toetuse osakaal projekti abikõlblike kulude kogumaksumusest.

Lõike 1 kohaselt on ühe projekti jaoks taotletava toetuse miinimumsumma 2000 eurot ja maksimumsumma 20 000 eurot.

Lõike 2 kohaselt on toetuse osakaal kuni 70% projekti abikõlblikest kuludest, mis tähendab, et taotleja peab 30 % projekti kuludest tasuma ise. Omafinantseeringu nõue on mõistlik, et taotleja kaaluks põhjalikult oma vajadust tarkvara järele pikemas perspektiivis.

3. peatükk

Nõuded taotlejale ja taotlusele

Peatükis määratakse kindlaks nõuded taotlejale ja taotlusele.

Eelnõu §-s 11 kehtestatakse nõuded taotlejale.

Lisaks eelnõus sätestatule peab taotleja vastama ka ühendmääruse § 3 nõuetele, näiteks ei tohi taotlejal või tema esindajal olla kehtivaid karistusi karistusseadustiku teatud paragrahvide alusel.

Lõike 1 kohaselt võib toetust taotleda turismiteenuse pakkuja. Vastav definitsioon on määratletud § 4 punktis 4. Sõltumata taotleja juriidilisest vormist on oluline, et taotleja põhi- või kõrvaltegevus on turismiteenuste pakkumine ja taotlus ise on seotud turismiteenuste pakkumise protsesside efektiivsemaks muutmise ja digiriigi lahendustega liitumise võimekuse tekitamisega.

Lõige 2 kehtestab, et taotleja eelmise majandusaasta müügitulu peab olema vähemalt 30 000 eurot. Selline piirang on seatud, et toetust saaksid need turismiteenuse pakkujad, kellel on olemas varasem teenuste pakkumise baastase, mis võimaldab tarkvara kasutuselevõtuga arenguhüpet teha ning olemasolevaid protsesse automatiseerida. Riigiasutused, mis ei esita äriregistrile majandusaasta aruannet, peavad sarnaselt ettevõttega teenima müügitulu (näiteks muuseum piletimüügitulu) ning esitama rakendusüksusele asjakohase raamatupidamise väljavõtte, näiteks omatulude aruande.

Kui taotleja on ühendmääruse § 3 lõike 2 punkti 1 kohaselt saanud perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse seaduse või perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse alusel toetust, mille ta on pidanud tagasi maksuma, peavad tagasimaksed olema tähtajaks tehtud.

Eelnõu §-s 12 sätestatakse nõuded taotlusele.

Taotlus peab vastama kõikidele määruse tingimustele, toetuse andmise eesmärkidele ja tulemustele ning olema esitatud ettenähtud korras ja vormil ning taotluses esitatud andmed peavad olema täielikud ja õiged. Toetust saab taotleda vaid §-s 7 sätestatud tegevustele ja §-s 8 sätestatud abikõlblikele kuludele. Taotletav toetus peab vastama §-s 10 sätestatud toetuse suurusele ja osakaalule. Projekti tegevused tuleb ellu viia projekti abikõlblikkuse perioodil. Taotleja peab tagama projekti eelarves ette nähtud nõutava omafinantseeringu.

Punkti 1 kohaselt esitatakse taotluses taotleja üldandmed: taotleja nimi, registrikood ja Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK) tegevusala kood. EMTAKi tegevusala kood ei oma tähtsust toetuse määramise üle otsustamisel – toetust võib saada ka ettevõtja/organisatsioon, kellel on muu põhitegevusala, ent kes osutab kõrvaltegevusena turismiteenuseid. EMTAKi koodi läheb rakendusüksusel vaja andmete riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrile esitamisel.

Punkti 2 alusel peab taotleja kirjeldama oma tegevust määruuses loetletud ühe või mitme turismiteenuse pakkujana. Lisaks peab taotleja sama lõike punkti 3 kohaselt ära märkima, millist teenust ja millises avalikus kanalis ta külastajatele pakub. Selleks tuleb esitada *online*-kanalite, nt veebilehe, sotsiaalmeediakanali, „Puhka Eestis“ vm andmebaasi link, kus ta oma pakutavat turismiteenust tutvustab ja/või müüb.

Punkti 4 kohaselt peab taotleja nimetama taotlusega seotud objekti asukoha aadressi. See on vajalik, et täita Vabariigi Valitsuse poolt ministriumidele seatud kohustust seirata toetuse regionaalset jaotumist eesmärgiga, et vähemalt 40% Nutikama Eesti ettevõtlusmeetmete toetustest jõuaks väljapoole Tallinna ja Tartu regioone ning vajadusel kavandada ettevõtlusmeetmete tingimuste täpsustamist. Siiski peab silmas pidama, et toetuse regionaalse jaotuse seiramine ning kindla protsendi toetuse eraldamine väljapool Tallinna ja Tartut tegutsevatele taotlejatele on selle toetuse puhul raskendatud, sest paljude turismiteenuse pakkujate (nt ketihotellid või -restoranid, kes tegutsevad nii Tallinnas, Tartus kui maapiirkonnas või reisikorraldajad, kes võivad ettevõtteks olla registreeritud kas Tallinnas või

Hiiumaal, aga osutavad teenuseid kõikjal Eestis või ka hoopis välisriikides) puhul ei ole ühte kindlat projekti asukohta (tegutsemiskohta) valla või maakonna täpsusega võimalik määrata.

Punkti 5 kohaselt peab taotlus sisaldama kirjeldust selle kohta, kuidas planeeritavad tegevused panustavad käesolevas määruses nimetatud eesmärkide ja tulemuste saavutamisse.

Punkti 7 järgi peab taotleja nimetama tarkvarad, millega liitumiseks või liidestamiseks ta toetust taotleb ning kirjeldama, kuidas ja missugune teenuse osutamise protsess, sh andmevahetus riigiga, seeläbi efektiivsemaks muutub.

Punktide 8–10 kohaselt peab taotluses kirjeldama projekti kulusid ning lisama kulude aluseks olevad hinnapakkumised. Iga kuluartikli kohta peab esitama vähemalt ühe hinnapakkumise.

Kui ostu abikõlblik maksumus ilma käibemaksuta on 20 000 eurot või sellest suurem, peab taotleja tõendama, et ta on võrrelnud erinevaid pakkumisi. Taotleja esitab vähemalt kaks võrreldavat hinnapakkumist juhul, kui nende esitamine on võimalik, näiteks kui on olemas mitu samaväärsete funktsioonidega tarkvara, mille vahel ta saab valida.

Juhul kui taotlejal ei ole projekti iseloomust (tarkvaradega liitumine ja liidestamine) lähtudes võimalik saada võrreldavaid hinnapakkumisi, siis peab taotleja eelnevalt analüüsima oma ettevõtte vajadusi, koostama ja esitama nende põhjal tarkvarade funktsioonide võrdleva analüüsi.

Vajalike tarkvarade valik on otseses sõltuvuses näiteks taotleja põhi- ja kõrvaltegevusaladest, suurusest, töötajate arvust ja nende oskustest, asukohast, sihtrühmadest, nende harjumustest ja oskustest, ettevõtja andmeedastuskohustustest ning taotlejal või tema koostööpartneril võivad juba varasemast olla kasutusel teatud seadmed ja/või tarkvarad.

Seega peab ettevõtja lähtuma tarkvara välja valides oma olukorrast ja sellest, milline tarkvara vastab oma funktsioonide poolest kõige paremini ettevõtja vajadustele ning küsida selle alusel konkreetset hinnapakkumist.

Tarkvaradega liitumise ja liidestamise hinnapakkumised tehakse enamasti n-ö rätsepalahendustena iga konkreetse teenusepakkuja jaoks tema spetsiifilistest vajadustest lähtudes ning need ei ole omavahel võrreldavad, kuna pakutavad funktsioonid ei ole identsed.

Kui taotlejal on olemas digitaliseerimise teekaart, loetakse see hinnapakkumise valiku põhjenduseks.

4. peatükk

Toetuse taotlemine

Peatükis määratakse kindlaks, kuidas toetust taotletakse.

Eelnõu §-s 13 sätestatakse toetuse taotlemise kord.

Lõikes 1 määratakse, et toetust saab taotleda pidevalt, mis on mõistlik korraldus toetusskeemi iseloomu arvestades ehk rahaliselt väiksemahuliste ja lihtsamat tüüpi projektide rahastamiseks. Toetuse saamise eelduseks on taotluse vastavus toetuse andmise tingimustele. Sisuline hindamine ja pingerea koostamine ei ole asjakohased.

Taotluste vastuvõtmine lõpetatakse juhul, kui registreeritud taotlustega taotletav rahaline summa, mille kohta ei ole tehtud rahuldamise või rahuldamata jätmise otsust, saab vähemalt võrdseks meetme tegevuse eelarve vaba jäägiga. Sellisel juhul menetletakse menetluses olevaid taotlusi nende esitamise järjekorras.

Lõike 2 sätestatakse, et rakendusüksus peab enne taotluste vastuvõtmise alustamist taotlusvooru kestuse ja eelarve ning taotletava toetuse minimaalse ja maksimaalse summa rakendusasutusega kooskõlastama. Samuti tuleb ministeeriumiga kooskõlastada taotlusvooru peatamine ja sulgemine.

Lõige 3 kirjeldab, et taotlusvooru puudutav vajalik informatsioon, sealhulgas taotlusvooru avamis- ja sulgemiskuupäev ning taotlusvooru eelarve avaldatakse rakendusüksuse veebilehel.

Lõige 4 seab piirangu, et üks taotleja võib toetust saada (st talle tehakse taotluse rahuldamise otsus) üks kord kalendriaasta jooksul. Selline piirang tagab, et toetust saaks ja oma tööprotsesse muudaks digitaalseks võimalikult suur arv teenusepakkujaid, kuid vahendite olemasolu korral oleks võimalik ka juba toetust saanud ettevõtjal veelgi oma tööprotsesse digitaliseerida ja automatiseerida. Kui taotleja on esitanud projektis, mille osas on tehtud taotluse rahuldamise otsus, toetusest loobumise avalduse, või taotlus jäetakse rahuldamata, siis võib ta esitada uue taotluse kohe pärast loobumise avalduse esitamist või algse taotluse rahuldamata jätmist.

5. peatükk

Taotluse menetlemine

5. peatükk kirjeldab, kuidas toimub taotluse menetlemine ning missugused on rakendusüksuse elluviidavad tegevused ja tähtajad. Peatükis sätestatakse ka taotluse ja taotleja nõuetele vastavaks või mittevastavaks tunnistamise ning taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise tingimused ja kord.

Eelnõu § 14 lõige 1 näeb ette, et taotluse menetlemise tähtaeg on kuni 30 tööpäeva. Vastavalt lõikele 3 on rakendusüksusel põhjendatud juhtudel õigus seda tähtaega pikendada kuni 10 tööpäeva võrra, näiteks taotlejalt selgituste ja lisateabe küsimiseks või täienduste ja muudatuste tegemiseks. Rakendusüksus teavitab taotlejat taotluse menetlemise tähtaja pikendamisest.

Eelnõu §-s 15 sätestab, millistel tingimustel jätab rakendusüksus taotluse rahuldamata, taotlust sisuliselt hindamata. Taotluse ja taotleja nõuetele vastavuse kohta eraldi haldusakti ei anta, nõuetele vastavus või mittevastavus märgitakse taotluse rahuldamist või rahuldamata jätmist käsitavas haldusaktis.

Eelnõu §-s 16 kehtestatakse projektide valikukriteeriumid ja -kord.

Vastavalt lõikele 1 lähtutakse projektide valikul seirekomisjonis kinnitatud 2021.–2027. aasta rakenduskava tegevuste üldistest valikukriteeriumidest ja -metoodikast.

Määratud kriteeriumid on mittediskrimineerivad ja läbipaistvad ning tagavad, et valitud tegevused arvestavad määruse nr 2021/1060⁸ artiklis 9 sätestatud horisontaalseid põhimõtteid, millega:

- võetakse arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat;⁹
- võetakse arvesse ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni nõudeid, sealhulgas artiklis 9 esitatud nõudeid ligipääsetavusele;
- võetakse arvesse ja edendatakse soolist võrdõiguslikkust, soolise aspekti arvestamist ning sooküsimuste lõimimist;
- tagatakse diskrimineerimise vältimine ja ligipääsetavus;
- toetatakse kestliku arengu edendamise eesmärgi;
- tagatakse vastavus Euroopa Liidu keskkonnavalastele õigusaktidele;
- rakendatakse põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“.

Lõike 2 kohaselt peavad taotlused olema kooskõlas järgmiste ühendmääruse § 7 esitatud valikukriteeriumitega:

- 1) projekti kooskõla valdkondlike arengukavadega, mõju rakenduskava erieesmärgi ja meetme eesmärkide saavutamisele;
- 2) projekti põhjendus;
- 3) projekti kuluefektiivsus;
- 4) toetuse saaja suutlikkus projekti ellu viia;
- 5) projekti kooskõla strateegia „Eesti 2035“ aluspõhimõtete ja sihtidega, juhul kui projektil on tuvastatud seos eelnõu § 5 lõikes 3 esitatud näitajaga.

Projekti kooskõla riigi pikaajalise arengustrateegiaga arvestatakse eelkõige näitaja „väljaspool Harjumaad loodud sisemajanduse kogutoodang elaniku kohta Euroopa Liidu 27 liikmesriigi keskmisest“ alusel. Kõik toetuse saajad, kelle tegevuskoht (sh arvestatakse reaalselt turismiteenuste pakkumise asukohta, mitte taotleja juriidilist aadressi) on väljaspool Harjumaad, panustavad sisemajanduse kogutoodangu kasvu, kuna toetust saavate projektide laiem (kaudne) eesmärk on suurendada toetuse saajate müügitulu ja vähendada tööjõukulu (digitaalne andmehaldus vähendab käsitsi tööd).

Näitajaga „kasvuhoonegaaside netoheide CO2 ekvivalenttonnides“ on seos kaudne. Digitaliseerimine ja automatiseerimine võimaldavad rakendada ressursisäästu ning seeläbi mõjutada kasvuhoonegaaside netoheidet. Toetatavate ettevõtjate ja projektide suurst arvestades on mõju siiski tagasihoidlik.

Rakendusüksus teeb kõikide taotluste vastavuskontrolli, mille käigus kontrollitakse taotluse kooskõla kõikide määruse nõuetega. Lähtudes valikukriteeriumi täitmisest antakse kriteeriumile positiivne või negatiivne hinnang.

Rahastuse saamiseks peab projekt vastama kõigile viiele valikukriteeriumile. Juhul kui projekt ei vasta mõnele esitatud valikukriteeriumile, jäetakse taotlus rahuldamata. Näiteks, kui projekti elluviimisega seotud kulud ei ole põhjendatud, antakse projektile projekti kuluefektiivsuse valikukriteeriumis negatiivne hinnang.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus ([EL](#)) 2021/1060, 24. juuni 2021, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk. 159–706).

⁹[Euroopa Liidu põhiõiguste harta](#)

Toetust ei taotleta vooru kaupa, vaid pidevalt ja taotlusi menetletakse nende esitamise järjekorras. Projekte ei seata pingeritta. Kõik projektid, mis vastavad kõigile kriteeriumitele, hinnatakse vastavaks ja saavad rahastuse.

Eelnõu §-s 17 sätestatakse taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise tingimused ja kord.

Rakendusüksus saab rahuldada taotluse taotletud ulatuses, rahuldada taotluse osaliselt või jätta taotlus rahuldamata.

Rakendusüksus teeb taotluse rahuldamise otsuse juhul, kui taotleja ja taotlus vastavad määruses sätestatud nõuetele ning taotluses kirjeldatud projekt vastab kõikidele § 16 lõike 2 kriteeriumitele.

Lõike 2 punktis 3 on sätestatud, et taotluste rahuldamata jätmise otsused tehakse ka eelarve lõppemisel.

Lõikes 3 on kirjeldatud, mida märgitakse ja täpsustatakse taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise otsuses. Taotluse rahuldamise otsuses täpsustatakse lisaks ühendmääruses sätestatule (otsuse tegija, otsuse number ja kuupäev, toetuse saaja andmed, projekti nimetus, kogumaksumus, toetuse ja omafinantseeringu summa, projekti abikõlblikkuse periood, aruande esitamise tähtaeg ja kord, toetuse maksmise tingimused) ka toetuse saaja õigused ja kohustused, projekti elluviimise tingimused, kindlasummaliste maksete suurus ja arv ning toetuse rahuldamise otsuse muutmise alused.

Kui taotlust ei rahuldata, märgitakse taotluse rahuldamata jätmise otsuses otsuse tegija, otsuse tegemise kuupäev ja otsuse number, taotleja andmed, projekti nimetus, otsuse tegemise õigused ja faktilised alused, taotluse rahuldamata jätmise põhjused ja otsuse vaidlustamise kord.

Eelnõu § 18 kirjeldab, millistel juhtudel ja tingimustel võib taotluse osaliselt rahuldada.

Lõike 1 punkti 3 kohaselt peab taotleja taotluse osalise rahuldamise korral andma nõusoleku toetussumma või projekti muutmiseks. Juhul kui taotleja ei nõustu taotluse osalise rahuldamisega, teeb rakendusüksus taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

6. peatükk

Taotluse rahuldamise otsuse muutmine ja kehtetuks tunnistamine

Peatükis sätestatakse taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamise tingimused ja kord.

Eelnõu §-s 19 määratakse kindlaks taotluse rahuldamise otsuse muutmise tingimused ja kord.

Toetuse saaja saab vastavalt taotleda taotluse rahuldamise otsuse muutmist vaid juhul, kui ta soovib muuta projekti abikõlblikkuse perioodi vastavalt kooskõlas § 9 lõike 5 tingimustega. See piirang lähtub sellest, et toetust makstakse kindlasummalise maksena. Kindlasummalise makse puhul saab muuta üksnes abikõlblikkuse perioodi, sest selline kulude arvestamise ja hüvitamise viis põhineb tulemuste saavutamise kokkuleppel ning seda ei saa projekti elluviimise kestel muuta. Võimalus muuta projekti elluviimise aega ei lähe vastuollu kindlasummalise makse rakendamise olemusega, sest tegevuse ja tulemuse sisu sellest ei muutu.

Lõige 1 sätestab, et taotluse rahuldamise otsust võib muuta nii rakendusüksuse kui ka taotleja algatusel.

Rakendusüksus taotleja esitatud muutmistaotluse asjakohasust ja vajalikkust ning lõike 2 kohaselt võib rakendusüksus muutmistaotluse rahuldamisest ka keelduda, kui see ei ole asjakohane ja vajalik või kui soovitatav muudatus ei aita kaasa oodatavate tulemuste saavutamisele või tingib selle, et projekti tegevusi ei lõpetata abikõlblikkuse perioodil.

Lõige 3 sätestab taotluse rahuldamise otsuse muutmise tähtajad ja muudatuste tegemise võimaliku perioodi. Kui taotluse rahuldamise otsust ei ole võimalik muuta, võib rakendusüksus taotluse rahuldamise otsuse § 20 lõike 1 kohaselt osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistada.

Lõike 4 kohaselt saab taotluse rahuldamise otsust muuta ka tagasiulatuvalt. Ka sellisel juhul hinnatakse, kas taotluse rahuldamise otsuse muutmine aitab kaasa projekti tulemuste saavutamisele, on põhjendatud ja kooskõlas riigiabi reeglitega.

Eelnõu §-s 20 kirjeldatakse asjaolusid, mispuhul rakendusüksus tunnistab taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks. See võib toimuda vastavalt ühendmäärusele või selles määruses nimetatud juhtudel ja tingimustel nii sihtasutuse kui ka taotleja initsiatiivil.

Lõige 2 sätestab, et taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise korral tuleb toetuse saajal toetus täielikult tagastada. Toetus tuleb täielikult tagastada muu hulgas juhul, kui selgub, et taotleja ei ole projekti nõuetekohaselt ellu viinud või ta ei saa seda teha.

7. peatükk

Aruande esitamine

Määruse 7. peatükis nähakse ette, kuidas toimub toetuse kasutamisega seotud aruande esitamine.

Eelnõu §-s 21 kehtestatakse toetuse kasutamisega seotud aruande esitamise tingimused ja kord.

Lõike 1 kohaselt esitab toetuse saaja e-toetuse keskkonna kaudu ainult ühe aruande. Kuna tegemist on lihtsate ja lühikeste projektidega, on nii toetuse saaja kui ka toetuse andja halduskoormust arvestades mõistlik, et toetuse saaja esitab aruande vaid üks kord, projekti lõppedes.

Lõike 3 kohaselt sisaldab aruanne projekti peamiste tegevuste kirjeldust ja teavet projekti väljundite ja tulemuste saavutamise kohta, hinnangut projekti ja selle elluviimise tulemuslikkuse kohta ning strateegia „Eesti 2035“ aluspõhimõtetes ja sihtidesse panustamise kirjeldust.

Lõige 4 sätestab, et toetuse saaja peab koos aruandega esitama rakendusüksusele tarkvaraga liitumist ja liidestamist tõendava töö üleandmise-vastuvõtmise akti või muu dokumendi, mis tõendab töö teostamist aktiga samaväärselt.

Toetuse andmisel rakendatakse lihtsustatud kuluna kindlasummalist makset, mis tähendab, et toetus makstakse välja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tulemuse saavutamise alusel. Kuna seetõttu tegelikke kuludokumente (arve ja maksekorraldus) ei kontrollita, siis töö üleandmise- ja vastuvõtmise akt võimaldab rakendusüksusel kontrollida, kas toetuse saaja on

projekti eesmärgid täitnud ja otsuse kohase tulemuse saavutanud. Juhul kui üleandmise-vastuvõtmise akti ei ole võimalik esitada (näiteks juhul, kui tarkvara ostetakse rahvusvaheliselt ettevõttelt, kes sellist akti väljastada ei saa), lepivad rakendusüksus ja taotleja kokku, missugune töö tegemist tõendav dokument (näiteks litsents, leping, müüja või juurutaja kirjalikus vormis esitatav kinnitus vms) koos aruandega esitatakse. Tõenduseks oleva dokumendi vorm märgitakse taotluse rahuldamise otsuses.

Lõigetes 6 ja 7 sätestatakse, et rakendusüksus peab aruande kinnitama 20 tööpäeva jooksul alates aruande esitamisest. Kui aruannet on vaja täiendada, annab rakendusüksus selleks eraldi tähtaja.

8. peatükk

Toetuse maksmise tingimused

Eelnõu §-s 22 sätestatakse toetuse maksmise tingimused.

Lõike 1 kohaselt makstakse toetus välja ühendmääruse § 28 lõike 2 alusel kindlasummaliste maksetena.

Kindlasummaline makse on makse, mille suurus on määratud kulude hüvitamise otsuses ning selle väljamaksmise eeldus on tegevuse eesmärkide ja tulemuste täielik saavutamine. Kui toetus makstakse toetuse saajale kindlasummalise maksena, siis ei esita toetuse saaja kuludokumente, vaid toetus makstakse välja pärast kokkulepitud tulemuse rakendusüksusele esitamist ja selle heakskiitmist rakendusüksuse poolt.

Kindlasummaline makse on suunatud eelkõige tulemuslikkuse rahastamisele – kokkulepet ei tehta mitte tegevuse, vaid tulemuse tasandil. Kulu loetakse tekkinuks, kui kokkulepitud tulemus on täielikult saavutatud. Seda, kui palju tulemuse saavutamiseks tehtud tegevused tegelikult maksma läksid, kulu hüvitamisel enam ei vaadata.

Kindlasummalise makse suuruse määrab rakendusüksus taotluse rahuldamise otsuses vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060 artikli 53 lõike 3 punktile c ja ühendmääruse § 20 lõike 1 punktile 1.

Kui tegevuse tulemused saavutatakse osaliselt, siis rakendusüksus selleks tegevuseks määratud toetust välja ei maksa.

Juhul kui projektiga võetakse kasutusele mitu tarkvara või tehakse mitu liidestust, siis võib projektis võib olla mitu kindlasummalist makset, kuid ühe kindlasummalise makse suurus on minimaalselt 2000 eurot. Sellisel juhul peab toetuse saaja projektis olevate liitumiste ja liidestuste kohta esitama eraldi hinnakalkulatsioonid/hinnapakumised.

Projektile tehtavate kindlasummaliste maksete arv sätestatakse taotluse rahuldamise otsuses. Projektis on võimalik planeerida üks või mitu kindlasummalist makset vastavalt tegevuse eesmärkidele ning toetuse saaja soovidele.

Juhul, kui projekti tegevustel on üks määratletud tulemus (tarkvara kasutuselevõtt ja/või liidestamine), on võimalik määrata üks kindlasummaline makse, mitme tulemuse puhul on võimalik määrata mitu kindlasummalist makset. Sageli on soovitakse ühes projektis kasutusele võtta mitu tarkvara või teha mitu liidestust korraga, ent tarkvarade juurutusprotsessi ajal võib selguda, et kõiki esialgselt kavandatud lahendusi ei saa või ei ole mõistlik kasutusele võtta.

Mitme kindlasummalise makse puhul on võimalik projekti tulemused saavutada ka osaliselt ning see võimaldab teha osalise väljamakse ka siis, kui mõni esialgselt kavandatud tegevustest jääb teostamata. See tähendab, et mõne kindlasummalise makse aluseks olev tegevus/tegevused (liitumine või liidestamine) jäävad teostamata, ent teine/teised kindlasummalise makse aluseks olevad tegevused (liitumine või liidestamine) teostatakse täies mahus. Iga kindlasummalise maksega seotakse üks või mitu konkreetset tegevust (liitumine või liidestamine) ning väljamakse tehakse vaid siis, kui sellega seotud tegevus(ed) on täies mahus teostatud.

9. peatükk

Toetuse saaja ja rakendusüksuse õigused ja kohustused

Peatükis kirjeldatakse toetuse saaja kohustusi ja õigusi ning rakendusüksuse kohustusi ja õigusi.

Eelnõu §-s 23 kehtestatakse toetuse saaja õigused ja kohustused.

Kooskõlas lõikega 1 on toetuse saajal õigus saada rakendusüksuselt informatsiooni ja nõuandeid, mis on seotud toetuse kasutamise ja toetuse saaja kohustustega. Rakendusüksus töötab välja peamiste toetuse taotlemiseks vajalike dokumentide vormid.

Toetuse saajal on kohustus täita ühendmääruse paragrahvides 10 ja 11 seatud kohustusi toetuse saajale, sealhulgas kohustusi seoses hankimisega. Juhul kui toetuse saaja on hankija riigihangete seaduse tähenduses, siis tuleb tal asjade või teenuste hankimisel lähtuda riigihangete seadusest.

Lõige 2 sätestab toetuse saaja kohustused lisaks ühendmääruses sätestatule, milleks on muu hulgas projektiga seonduva dokumentatsiooni säilitamine, toetuse kasutamise aruande ja muu projekti elluviimise seisukohalt olulise teabe esitamine.

Eelnõu §-s 24 sätestatakse rakendusüksuse õigused ja kohustused.

Lõike 1 kohaselt on rakendusüksusel õigus kontrollida projekti üle järelevalve tegemise käigus toetuse kasutamise tingimuste täitmist, projekti elluviimist ja omafinantseeringu kasutamist, sealhulgas viibida toetuse saaja ruumides ning territooriumil ning kontrollida toetuse kasutamisega seotud andmeid, dokumente ja muid materjale. Vajaduse korral võib rakendusüksus nõuda lisaandmete esitamist.

Rakendusüksusel on õigus lõpetada toetuse väljamaksmine ning nõuda toetuse osalist või täielikku tagastamist, kui toetuse saaja rikub ÜSS2021_2027, selle alusel antud määrustes või käesolevas määruses sätestatud tingimusi või kaldub muul viisil kõrvale taotluses või taotluse rahuldamise otsuses sätestatust.

Rakendusüksusel on lõike 2 kohaselt ka hulk mitmesuguseid kohustusi. Näiteks on ta kohustatud koostama asjakohased juhendid, vormid, töökorrad ja tegema need taotlejale ja toetuse saajale kättesaadavaks; avaldama avalikku infot toetuse kasutamise kohta ning kaitsma taotlejate ja toetuse saajate konfidentsiaalset infot; kontrollima projektide elluviimist ja seirama pidevalt toetuse rahalisi jääke; koguma ja esitama rakendusasutusele ülevaateid toetusmeetme rakendamise seisust ning osalema mõjuanalüüsi tegemisel; menetlema toetuse kasutamise aruandeid, sealhulgas läbi vaatama toetuse saaja koostatud projektiaruanded. Samuti peab rakendusüksus kandma info vähese tähtsusega abi andmise kohta riigiabi registrisse ja säilitama riigiabi andmisega seotud andmed kümme aastat alates viimasest taotluse rahuldamise otsusest.

10. peatükk

Finantskorrektsioonid ja vaided

Peatükis sätestatakse finantskorrektsioonide tegemise alused.

Eelnõu § 25 kohaselt tehakse finantskorrektsiooni otsus ja nõutakse toetus tagasi vastavalt ÜSS2021_2027 §-dele 28–30 ja ühendmääruse §-dele 34–38.

Toetust taotledes nõustub taotleja toetuse eraldamise tingimustega, sealhulgas kohustusega maksta toetus tagasi, kui toetust on saadud abikõlbmatu kulu katteks või esineb toetuse tagasinõudmise muu alus. Toetuse tagasinõudmise otsus on haldusmenetluse seaduse tähenduses haldusakt.

Toetuse tagasinõudmise otsus tehakse ühendmäärusele vastavalt kaalutusõiguse alusel, kui toetuse saaja on rikkunud oma kohustust toetuse saajana või jätnud täitmata nõude, mis on mõjutanud või võib mõjutada kulude abikõlblikkust. Siin peetakse silmas olukorda, kus toetuse saaja ei järgi menetluskorda või ei täida kohustust või nõuet ning täitmata jätmisega kaasneva kahju suurust ei ole võimalik üheselt võlaõigusseaduse tähenduses tuvastada. Näiteks on kahjustatud raha säästliku kasutamise põhimõtet.

Toetuse tagasinõudmise alus võib olla ka toetuse saaja suhtes algatatud likvideerimis- või pankrotimenetlus. Kui toetuse saaja suhtes on algatatud likvideerimis- või pankrotimenetlus, ei anna see fakt üksi veel iseenesest alust teha otsus toetus tagasi nõuda, kuid ajendab rakendusüksust hindama, kas toetatav käimasoleva projekti tegevus jääb sealjuures pooleli, kas see mõjutab projekti elluviimiseks vajalikku finantssuutlikkust (sh vajalikku haldus- ja toimimissuutlikkust) või kas projekt viiakse lõpuni ja eesmärgid saavutatakse.

Toetus tuleb tagastada 60 kalendripäeva jooksul toetuse tagasinõudmise otsuse kehtima hakkamise päevast arvates. Toetuse tagasinõudmise otsus kui haldusakt hakkab haldusmenetluse seaduse (HMS) § 61 lõike 1 järgi kehtima alates selle teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest koostoimes HMSi § 62 lõike 2 punktiga 2, mille kohaselt tuleb haldusakt teha menetlusosalisele kättetoimetamisega teatavaks, kui varasem haldusakt tunnistatakse kehtetuks või seda muudetakse. Dokument või teade dokumendi kättesaadavaks tegemise kohta on HMSi § 27 lõike 2 punktide 3 ja 4 kohaselt kätte toimetatud, kui see on edastatud äriühingu äriregistrisse kantud elektronposti aadressile või avalik-õigusliku juriidilise isiku äriregistrisse kantud või nimetatud isiku avaldatud elektronposti aadressile.

Kui toetuse tagasinõudmise otsuse sisuks on kogu toetus tühistada, tunnistatakse toetuse tagasinõudmise otsus kehtetuks. Seda ka seetõttu, et kui määratud toetust toetuse tagasinõudmise otsuse tõttu kasutada ei saa, lõpevad taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamisel ka toetuse saaja muud kohustused, näiteks kohustus viia toetatavad tegevused lõpuni.

Enne toetuse tagasinõudmise otsuse tegemist tuleb anda toetuse saajale võimalus asjaolusid selgitada ehk ta ära kuulata. Nii ärakuulamise käigus kui ka kümne tööpäeva jooksul alates toetuse tagasinõudmise otsuse tegemisest võib toetuse saaja esitada taotluse tagasimakse ajatamiseks.

Eelnõu § 26 sätestab vaide esitamise ja menetlemise korra.

3. Eelnõu vastavus ELi õigusele

Eelnõu aluseks on ÜSS2021_2027 ja selle alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrused.

Eelnõu on kooskõlas järgmiste ÜSS2021_2027 aluseks olevate Euroopa Liidu määrustega:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706, parandatud ELT L 450, 16.12.2021, lk 160 ja ELT L 241, 19.09.2022, lk 16);
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi (ELT L 231, 30.06.2021, lk 60–93, parandatud ELT L 13, 20.01.2022, lk 74).

Eelnõu vastab Euroopa Komisjoni määrusele (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes.

4. Määruse mõjud

Määrusel on otsene positiivne mõju Eesti majandusele.

Lähtudes eelnevast ja joonisel 1 esitatud ELi riikide ettevõtjate digitaliseerituse ja lisandväärtuse suhtest, on määrusel otsene mõju majandusele. Turismiteenuse pakkuja suurem digitaliseeritus aitab suurendada teenitavat tulu, maksta töötajatele kõrgemat palka, osaleda rahvusvahelistes väärtus- ja tarneahelates. See omakorda suurendab riigi maksutulud, millega kaasneb Eesti elanike üldise heaolu kasv ja paremad riigi teenused oma kodanikele ja ettevõtjatele.

Toetusega rahastatavate projektide tegevuste tulemusel paraneb Eesti turismiteenuste pakkuja võimekus pakkuda oma teenuseid kiiremini, efektiivsemalt ja suuremale hulgale klientidele. Paraneb võimekus luua uusi ja paremaid (sh näiteks veebibroneerimise võimalused) teenuseid, sh nišiteenuseid, ja pakkuda neid sihistatult huvitatud klientidele.

Toetuse tulemusena suureneb teenusepakkuja ressursiefektiivsus ja lisandväärtus. Kasutusele võetud tarkvarad võimaldavad automatiseerida tööprotsesse, mille tulemusel väheneb vajadus lihtsamate standardsete tööloikude täitmise ja väiksema lisandväärtusega tööjõu järele ning turismisektoril on võimalik pakkuda suurema lisandväärtusega ja kõrgema palgaga töökohti. Tõuseb sektori maine nii klientide, koostööpartnerite, töötajate kui ka avalikkuse silmis.

Toetuse andmine võimaldab parandada külastajateekonda, suurendada info kättesaadavust teenuste kohta, vähendada teenuse osutamise ooteaega nii riigisisestele kui ka välisriikide klientidele, mis aitab kaasa turismisektori müügitulu ja ekspordivõimekuse kasvule. Väikese lisandväärtusega ja madala palgaga töökohad saab asendada hea kvalifikatsiooni, suurema lisandväärtuse ja kõrgema töötasuga töökohtadega. Seega aitab toetus kaasa riigieelarve tasakaalule nii suurema tööjõu- kui ka tulumaksu laekumise näol ning suurendab Eesti eksporditulu.

Toetuse tulemusel on turismisektoril, aga ka riigil olemas paremad andmed nii äri- kui ka poliitikat kujundavate otsuste tegemiseks.

Kaudselt suurendatakse toetuse abil turismisektori tehnoloogilist võimekust tervikuna ja antakse hoogu uute digitaalsete tehnoloogiate, sh tehisintellekti juurutamiseks.

Määrusel on kaudne positiivne mõju keskkonnahoiule ja ligipääsetavusele.

Tööprotsesse digitaliseerides ja automatiseerides säästavad turismiteenuse pakkujad nii enda kui ka keskkonna ressursse ning suureneb teenuste kättesaadavus nii digitaalselt kui ka füüsiliselt, sealhulgas ka eristuvate ja erivajadustega inimestele.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõuga kavandatava Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest eraldatava toetuse eelarve on 2 000 000 eurot. Kohustusliku omafinantseeringu tagavad toetuse saajad. Määruse rakendamise ei kaasne riigieelarvele lisakulusid. Määruse rakendamiseks vajalikud tegevused viib ellu rakendusüksus. Toetuse rakendamise seotud kulud kaetakse tehnilise abi vahenditest.

Meetme 21.1.2.2 eelarve ELi toetuse osa on 20 000 000 eurot, millest käesoleva määruse alusel toetatavate tegevuste toetuste eelarve on 2 000 000 eurot. Samast meetmest rakendatakse ka ettevõtja digitaliseerimise teekaardi toetust 5 000 000 euro ulatuses. Toetuste eelarve ülejäänud 13 000 000 euro jagamisel eri tegevuste tarbeks lähtutakse rakenduskavas kokkulepitud eesmärkidest ja tegevustest. Juhul kui määruse ja teiste toetusmeetmete rakendamisel selgub, et turismiteenuse pakkuja digitaliseerituse suurendamiseks on vaja rohkem investeerida tarkvarade kasutuselevõttu, siis on põhjendatud ka käesoleva määruse alusel makstavate toetuste eelarve suurendamine, kasutades selleks meetme 21.1.2.2 eelarve veel kasutamata jääki.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Kliimaministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, perioodi 2021–2027 seirekomisjonile, Euroopa Komisjonile ning Riigi Tugiteenuste Keskusele.

Eelnõu esitati arvamuse avaldamiseks Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele ning Eesti Linnade ja Valdade Liidule ning teadmiseks turismi erialaliitudele ja regionaalsetele turismisihtkohtade juhtimise organisatsioonidele.

Eelnõule esitatud märkused ning nendega arvestamine nähtub seletuskirja lisast 4.

Lisad

Lisa 1. Toetusmeetme, riigi pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtide ning ÜSMi artiklis 9 nimetatud horisontaalsete põhimõtete vaheliste seoste analüüs

Lisa 2. Põhiõiguste harta ja PIKi arvestamise kontroll-leht (eraldi fail)

Lisa 3. Riskihindamise tabel (eraldi fail)

Lisa 4. Märkustega arvestamise tabel (eraldi fail)

Toetusmeetme, riigi pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtide ning ÜSMi artiklis 9 nimetatud horisontaalsete põhimõtete vaheliste seoste analüüs

„Eesti 2035“ siht	Horisontaalsed põhimõtted
Eesti majandus on uuendusmeelne ja teaduspõhine	Võrdsed võimalused (sh diskrimineerimise vältimine)
	<p><u>Eelnõu tasemel seos puudub.</u> Toetus on suunatud turismisektori tarkvarade kasutuselevõtmisele (sisemiste protsesside digitaliseerimisele) ning ei mõjuta otseselt ei teenuste tarbimist ega töötajate valiku tingimusi.</p>
	<p>Kaudselt võib leida positiivse seose võrdsete võimaluste loomisega noortele paremate töökohtade loomise kaudu. Turismisektoris töötab teiste sektoritega võrreldes suhteliselt rohkem noori (kusjuures paljudele noortele on see sektor esimene tööandja). Majutuse, toitlustuse ja turismi (MTT) põhikutsealadel hõivatute keskmine vanus on tööjõu keskmisest vanusest madalam. Alla 40-aastaseid on valdkonnas üle poole (54%), samal ajal kui tööjõus keskmiselt on neid 44%. Oluliselt rohkem on valdkonnas noori, kuni 30-aastaseid töötajaid – kui kogu tööjõu seas keskmiselt 20%, siis MTT-s 35%.¹⁰ Samal ajal on sektori töötasud aga madalamad kui paljudes teistes valdkondades. Sektori digitaliseerimise ja automatiseerimisega on võimalik suurendada lisandväärtust ning töötajate tasu.</p>
	<p>Seega võivad eelnõu alusel toetatud projektid kaudselt panustada eri ühiskonnarühmade võimalustesse osaleda tööelus ja elukestvas õppes ning tegeleda ettevõtlusega.</p>
	<p>Kuna projektide käigus kasutusele võetavad digilahendused on vaikimisi suunatud teenuste kõigile reaalarajas kättesaadavaks tegemisele, siis kaudselt kaasneb sellega positiivne mõju teenuste kõigile ühiskonnagruppidele parema kättesaadavuse näol. Tuleb siiski silmas pidada, et see toetus on mõeldud teenusepakkujate sisemiste protsesside digitaliseerimiseks, mitte lõppkasujatele (turistid) teenuste kättesaadavaks tegemiseks. Seega seos võrdsete võimaluste loomisega on kaudne – see toetus loob võimaluse tegeleda teenuste kättesaadavuse parandamisega mõnes järgmises arendusetapis.</p>
	Sooline võrddõiguslikkus
	<p><u>Eelnõu tasemel seos puudub.</u> Toetus on suunatud turismisektori tarkvarade kasutuselevõtmisele (sisemiste protsesside digitaliseerimisele) ning ei mõjuta otseselt ei teenuste tarbimist ega töötajate valiku tingimusi.</p>
	<p>Kaudselt võib leida positiivse seose naissoost töötajatele paremate töökohtade loomise kaudu. Turismisektoris töötab teiste sektoritega võrreldes suhteliselt rohkem naisi.¹¹ Samal ajal on sektori töötasud aga madalamad kui paljudes teistes valdkondades. Sektori digitaliseerimise ja automatiseerimisega on võimalik suurendada</p>

¹⁰ Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: majutus, toitlustus ja turism. OSKA, 2018.

¹¹ Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: majutus, toitlustus ja turism. OSKA, 2018.

	<p>lisandväärtust ja tõsta töötajate tasusid ning seeläbi kaudselt vähendada palgalõhet.</p>
	<p>Ligipääsetavus</p> <p><u>Eelnõu tasemel seos puudub.</u> Toetus on suunatud turismisektori tarkvarade kasutuselevõtmisele. Tarkvaradele ei ole kehtestatud ligipääsetavuse nõudeid ja standardeid. Toetuse abil ei rahastata lõppkasusaajatele mõeldud lahendusi (veebilehed, mobiiliäpid jmt) ega ligipääsetavuse seaduses loetletud teenuste loomist, seega ei mõjuta tarkvarade kasutuselevõtt teenustele ligipääsetavust.</p> <p>Kaudselt võib leida positiivse seose ligipääsetavuse edendamise osade tööülesannete laadi muutumise kaudu.</p> <p>Digitaliseerimise ja automatiseerimise abil muudetakse muu hulgas taotleja füüsilist pingutust nõudvad tööülesanded, paberil antavad töökäsud jne sellisteks, mida juhitakse arvuti ja tehnoloogiatega, mille tulemusel võib turismisektoris töötamine muutuda huvipakkuvaks ja ligipääsetavamaks teistsuguste ootuste ja vajadustega töötajatele.</p> <p>Kuna projektide käigus kasutusele võetavad tarkvarad on vaikinisi suunatud teenuste kõigile reaalajas kättesaadavaks tegemisele, siis kaasneb projektidega kaudselt ka positiivne mõju teenuste parema kättesaadavuse näol kõigile ühiskonnagruppidele, sealhulgas ligipääsetavus erivajadustega inimestele. Tuleb siiski silmas pidada, et see toetus on mõeldud teenusepakkujate sisemiste protsesside digitaliseerimiseks, mitte lõppkasujatele (turistid) teenuste kättesaadavaks tegemiseks. Seega on seos ligipääsetavuse tagamisega kaudne – see toetus loob võimaluse tegeleda teenuste kättesaadavuse parandamisega mõnes järgmises arendusetapis.</p>
	<p>Regionaalne tasakaalustatus</p> <p><u>Eelnõu tasemel on otsene seos.</u> Sarnast toetust on antud seni riigieelarvelistest vahenditest ning toetust on saanud või on otsuse ootel 68 projekti (31.07.2024. a seisuga). Neist 38 ehk üle poole toetuse saajatest tegutseb väljaspool Harjumaad. Eelduste kohaselt rakendub sarnane toetuste jaotus ka struktuurivahenditest rahastatava toetuse puhul, kuna turismisektor on paljude teiste tegevusaladega võrreldes regionaalselt tasakaalustatum.</p> <p>Turismisektor on oluline tööandja paljudes maapiirkondades. Keskmisest suurema majutus- ja toitlustussektori töötajate osakaaluga on Lääne- ja Lõuna-Eesti ning Harjumaa ja Lääne-Virumaa, mis on turistide seas populaarsed piirkonnad ja kus asub suhteliselt rohkem majutus- ja toitlustusasutusi.¹²</p> <p>Noorte ootuste tõttu tööle on eriti raske leida töötajaid maapiirkondade ettevõtetesse. Digitaliseerimine ja automatiseerimine aitavad muuta töö noortele atraktiivsemaks ning seeläbi tuua rohkem noori suurematest keskustest väljapoole.</p>

¹² Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: majutus, toitlustus ja turism. OSKA, 2018.

	<p>Paljudele noortele ja peredele on elukoha valikut tehes olulised just kodukohas kättesaadavad vaba aja teenused – toitlustusasutuste ja atraktsioonide olemasolu. Digitaliseerimine ja automatiseerimine aitavad pakkuda rohkem ja paremaid teenuseid ka kohalikele, sh maapiirkondade elanikele, elavdada piirkonna elu ja muuta selle atraktiivsemaks.</p> <p>Piirkondlike projektide rahastamise eeldus on piirkondades tehtav teavitus- ja nõustamistöö, mida teevad nii rakendusasutus, rakendusüksus kui ka organisatsioonid, kes edendavad piirkondlikku ettevõtlust. Seega on turismisihtkoha juhtimise organisatsioonide, maakondlike arenduskeskuste ja muude maakondlike ettevõtlusorganisatsioonide tähtsus just oma piirkonna ettevõtjatele toetuse saamisel suur.</p> <p>Eeldus: rakendusüksuse ja regionaalsete turismisihtkoha juhtimise organisatsioonide tööjaotuse kokkuleppimine, mis toimub enne eelnõu rakendamist. Tööjaotuse kokkuleppimisel räägitakse muu hulgas läbi, milliseid koolitus- ja infovahetustegevusi tuleb teha maakondlikel arendusorganisatsioonidel, et nende piirkonna ettevõtjad oleksid toetusest teadlikud ja saaksid seda taotleda.</p> <p>Keskkond/kliima</p> <p><u>Eelnõu tasemel on kaudne seos.</u> Toetusel on kaudne positiivne mõju kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisele.</p> <p>Toetuse tulemusena suureneb teenusepakkujate ressursiefektiivsus. Tööprotsesse digitaliseerides ja automatiseerides säästavad turismiteenuse pakkujad nii enda kui ka keskkonna ressursse. Taotlejate eeldatavat suurust ja toetuse suurust arvestades jääb määruse positiivne mõju kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisel siiski pigem tagasihoidlikuks.</p>
--	---